

Tarixi qayıdış

1993-cü il iyunun 9-da Azərbaycanın müstəqillik tarixində mühüm siyasi hadisə baş verdi. Həmin gün xalqın təkidli tələbi və istəyi ilə Ulu Öndər Heydər Əliyev Naxçıvandan Bakıya gələrək xilaskarlıq missiyasını həyata keçirməyə başladı. Böyük xilaskarın tarixi qayıdışı xalqımızı ağır fəlakətlərdən xilas etdi, dövlətimizi və müstəqilliyimizi qorudu. Bu gün Heydər Əliyevin tarixi qayıdışının 30-cu ili tamam olur.

Mövzu ilə bağlı qəzetimizə danışan Milli Məclisin deputatlarının sözlərinə görə, Ulu Öndərin gəlişi Azərbaycanın ən yeni tarixində uğurlu dönmənin başlamasına səbəb oldu.

Azərbaycanın xilaskar oğlu

Milli Məclisin deputatı Fəzail Ağamalı qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, xalqımızın möhkəm iradəsinə söykənən Ulu Öndər tarixi qayıdışından sonra kifayət qədər əhəmiyyətli səlahiyyətlər əldə etdi və ağır vəziyyətdə olan Azərbaycanımızı fəlakətlərdən xilas etmək üçün təkbaşına mübarizəyə qədəm qoydu.

Deputat deyib ki, 1993-cü il iyunun 4-də Surət Hüseynovun Gəncədə başladığı qiyam Azərbaycan dövlətçiliyi üçün ciddi təhlükə və təhdid yaratmışdı: "Surət Hüseynovun bu xain addımı Moskvanın xüsusi planlarının tərkib hissəsi idi. Niyət isə Moskvada himayə olunan Ayaz Mütəllibovun yenidən hakimiyyətə gətirilməsi idi. Surət Hüseynovun qiyamının pərdələnmiş şəkildə təqdim edilməsinə baxmayaraq, əsas məqsəd özünü açıq-aydın büruzə verirdi. Qiyama Moskvanın agentura şəbəkəsi ilə sıx əlaqəli olan Rəhim Qazıyev də qoşulmuşdu. Həmçinin digər Rusiyameyilli qüvvələr də bu prosesin içində idilər. Lakin Azərbaycan xalqı yenilməzliyini nümayiş etdirdi, belə ağır bir dövəmdə hər zaman olduğu kimi, yenə də böyük müdriklik göstərərək vəziyyətdən çıxış yolunu Heydər Əliyevin Bakıya dəvət edilməsində gördü. Bu məqsədlə geniş hərəkət başlandı".

Deputat qeyd edib ki, həmin vaxt Ana Vətən Partiyası olaraq onlar da bu hərəkətdə yer alıblar: "Həm media vasitəsilə, həm də ayrı-ayrı toplantılarda Heydər Əliyevin Bakıya gəlişini təkidlə tələb edən azsaylı siyasi qüvvələrdən biri də biz idik. Siyasilərdən fərqli olaraq, Azərbaycan xalqının mütləq əksəriyyəti ölkəmizi və dövlətimizi fəlakətdən qurtarmaq üçün vahid iradə ortaya qoydu və Heydər Əliyevin Bakıya dəvət olunmasını tələb etdi. Həmin vaxt məsələ ilə bağlı Əbülfəz Elçibəylə söhbətləşdik, fikirlərimizi açıq şəkildə ortaya qoyduq. İyunun 7-dən 8-nə keçən gecə ovaxt ki maliyyə naziri Saleh Məmmədovla birgə Əbülfəz Elçibəyin görüşünə getdik. Söhbət zamanı belə gərgin vəziyyətdən çıxış yolunun Heydər Əliyev amilində olduğunu əsaslandırdıq, Ulu Öndərin Bakıya dəvət olunmasını Elçibəydən xahiş etdik. Heydər Əliyev Ali Sovetinin sədri kimi ölkə rəhbərliyində təmsil olunmayacağı təqdirdə Azərbaycanın fəlakətlərlə üzləşəcəyini, Ayaz Mütəllibovu gözləyən təyyarənin tezliklə Bakıya enəcəyini ona xatırlatdıq. Təbii ki, bütün bunları Elçibəy bilməmiş deyildi, amma hər halda biz də öz vətəndaşlıq mövqeyimizi ortaya qoymağı özümüzmə borc bildik".

Fəzail Ağamalının sözlərinə görə, ovaxtlar vəziyyət acınacaqlı idi, dövlət müstəqilliyimizin itirilməsi təhlükəsi ilə üz-üzə idik: "Digər tərəfdən ermənilərin davam edən hücumları, faktiki olaraq ölkənin parçalanma həddinə çatması, vətəndaş müharibəsinin ilk elementlərinin müşahidə edilməsi sanki daha böyük faciələrin xəbərçisi idi. Belə olan halda xilasımızın Heydər Əliyevin Bakıya gəlişində olmasını dərk edən, bunun tək yol olduğunu başa düşən Elçibəy komandasının etirazlarına baxmayaraq, doğru addım atdı. Nəhayət, 1993-cü il iyunun 9-da Heydər Əliyev xüsusi təyyarə ilə Naxçıvandan Bakıya gəldi. Sözsüz ki, Heydər Əliyev tarixin nadir şəxsiyyətlərindən biri kimi, yüksək diplomatik bilgisi sayəsində vəziyyətin son dərəcə acınacaqlı olduğunun fərqiində idi. Ümummilli Lider Azərbaycanın xilasını üçün belə ağır məsuliyyəti üzərinə götürmüşdü".

Yalnız Heydər Əliyev kimi şəxsiyyət Azərbaycanı ağır vəziyyətdən çıxara bilərdi

Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa da Ulu Öndər Heydər Əliyevin iyunun 9-da Bakıya gəlişini ovaxt ki kritik situasiyada dövlətimizin xilasını üçün yeganə çıxış yolu adlandırır. O qeyd edib ki, həmin vaxt bu qərar hər kəs tərəfindən qəbul olunmasa da, zamanla hər birimiz reallıqla barışmalı olduq. Başa düşdük ki, bu ən yaxşı seçimin alternativini yox idi.

Deputat deyib ki, ölkədə elə bir situasiya yaranmışdı ki, Azərbaycanı belə ağır vəziyyətdən ancaq təcrübəli dövlət xadimi çıxara bilərdi: "Yalnız qüvvələr nisbətini doğru anlayan, xarici qüvvələrin ölkəmizə yönəlmiş maraqlarını dərk edən bir kimlik bu prosesi düzgün yönləndirə bilərdi. Və elə də oldu, Heydər Əliyevin Bakıya gəlişi xalq tərəfindən böyük sevinclə qarşılandı. Bu tarixi qayıdış xalqımızın xilasını ilə nəticələndi. Ulu Öndərin tarixi missiyası Azərbaycanı ciddi təhlükələrdən xilas etdi".

*Nəzrin QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"*